

Anonymiseret version

Oversættelse

C-659/20 - 1

Sag C-659/20

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

4. december 2020

Forelæggende ret:

Nejvyšší správní soud (Den Tjekkiske Republik)

Afgørelse af:

25. november 2020

Appellanten:

ET

Indstævnte:

Ministerstvo životního prostředí

KENDELSE

Nejvyšší správní soud (den øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Den Tjekkiske Republik) [udelades] har i sagen mellem kassationsappellanten, **ET**, bosiddende i [udelades] Hradec Králové, [udelades] og kassationsindstævnte **Ministerstvo životního prostředí** (miljøministeriet, Den Tjekkiske Republik), med sæde i [udelades] Praga 10, til prøvelse af kassationsindstævntes afgørelse af 7. november 2016, sagsnr. 1329/550/16-Ba, [udelades] inden for rammerne af en kassationsanke iværksat af kassationsappellanten til prøvelse af dommen afsagt af Krajský soud v Hradci Králové (den regionale ret i Hradec Králové, Den Tjekkiske Republik) af 30. maj 2018, sagsnr. 30 A 37/2017-35,

af sagt følgende kendelse:

- I.** Den Europæiske Unions Domstol **f o r e l æ g g e s** følgende præjudicielle spørgsmål:

1. Skal »avlsvildbestand«, således som defineret i Kommissionens forordning (EF) nr. 865/2006 af 4. maj 2006 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 338/97 om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handelen hermed anses for at omfatte enheder, som er forældre til enheder opdrættet af den pågældende opdrætter, selv om opdrætteren aldrig har været disses ejer eller opdrætter?
2. Såfremt det første spørgsmål besvares således, at forældreenheder ikke er omfattet af avlsvildbestanden, ønskes det oplyst, hvorvidt de kompetente myndigheder som led i bedømmelse af, hvorvidt betingelsen i artikel 54, stk. 2, i Kommissionens forordning (EF) nr. 865/2006 om anskaffelse af avlsvildbestanden i overensstemmelse med den gældende lovgivning og på en måde, som ikke skader de pågældende arters overlevelse i naturen, er opfyldt, er beføjede til at kontrollere disse forældreenheders afstamning og på dette grundlag at bedømme, hvorvidt avlsvildbestanden er anskaffet i overensstemmelse med bestemmelserne i forordningens artikel 54, stk. 2.
3. Er det som led i bedømmelsen af, hvorvidt betingelsen i artikel 54, stk. 2, i Kommissionens forordning (EF) nr. 865/2006 om anskaffelsen af avlsvildbestanden er sket i overensstemmelse med gældende lovgivning og på en måde, som ikke skader de pågældende arters overlevelse i naturen, tilladt at tage sagens øvrige omstændigheder i betragtning (navnlig god tro ved overtagelse af enheder samt en berettiget forventning om, at det ville være lovligt at handle med disses eventuelle afkom, eventuelt også mindre restriktive lovbestemmelser gældende i Den Tjekkiske Republik forud for tiltrædelsen til Den Europæiske Union)?

[Udelades]

[Org. s. 2] B e g r u n d e l s e:

I. Sagens genstand

[1] Appellanten opdrætter papegøjer. Som led i sit erhverv søgte appellanten den 21. januar 2015 om dispensation fra forbuddet mod handel i relation til fem enheder af Hyacint ara (*Anodorhynchus hyacinthius*) født i 2014 i appellantens bedrift. På baggrund af en indstilling fra et videnskabsråd imødekom det administrative organ ikke appellantens ansøgning.

[2] Under behandlingen af ansøgningen om dispensation lagde det administrative organ og videnskabsrådet følgende til grund om afstamningen af papegøjerne, som appellantens ansøgning angik. Bedsteforældrene til disse papegøjer blev af FU indført i Den Tjekkiske Republik i juni 1993 under

usædvanlige omstændigheder. En statsborger i Uruguay medbragte disse og andre papegøjer til Bratislava, hvorfra han sammen med FU rejste i bil til Den Tjekkiske Republik. På grænsen blev bilen uventet standset af toldere og efterfølgende blev papegøjerne, som var bedsteforældre til de pågældende papegøjer, beslaglagt hos FU i kraft af en forvaltningsretlig afgørelse. Den forvaltningsretlige afgørelse blev imidlertid annulleret af Vrchní soud v Praze (appeldomstol i Prag, Den Tjekkiske Republik) i 1996. Efterfølgende indstillede det administrative organ sagen og tilbageleverede papegøjerne til FU. Det papegøje-par, som var bedsteforældreparret, blev senere udlånt til GV, som i 2000 opdrættede et par, som var forældrepar til de pågældende papegøjer – der var tale om et søskendepar fra samme kuld (når fravæning blev aktuel blev bedsteforældreparret leveret tilbage til FU, som dernæst overførte parret til zoologisk have i Zlin). Appellanten købte forældreparret fra GV (i forvaltningens dokumentation fastsløges ikke en civilretlig adkomst for købet, men ikke desto mindre er gyldigheden af ejendomsrettens overgang aldrig blevet bestridt).

[3] Videnskabsrådet anså appellantens erhvervelse af papegøjerne i 2000 som anskaffelsen af avlsdyrbestanden og undersøgte, hvorvidt der var tale om en overtrædelse af især artikel 54, stk. 2 i Kommissionens forordning (EF) nr. 865/2006 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 338/97 om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handelen hermed, som foreskriver, at avlsdyrbestanden skal være *»anskaffet i overensstemmelse med den på erhvervelsesdatoen gældende lovgivning og på en måde, som ikke skader de pågældende arters overlevelse i naturen«*. Som led i bedømmelse af opfyldelsen af betingelserne gav videnskabsrådet udtryk for, at det ikke var overbevist om, at avlsdyrbestanden var blevet anskaffet i overensstemmelse med gældende retsregler og i den forbindelse nægtede rådet at give dispensation, idet registreringscertifikater for bedsteforældreenhederne udstedt i 1998 indeholdt en række uregelmæssigheder, navnlig årstallet 1996 som angivelse for året for [papegøjernes] erhvervelse, der ikke svarede til den på registreringscertifikaterne angivne kode, idet koden udelukkende var tildelt enheder erhvervet før 1992, og desuden indeholdt certifikaterne ingen oplysninger om enhedernes afstamning. Videnskabsrådet tilføjede, at det allerede i flere andre tilfælde havde givet afslag på dispensation vedrørende afkom af det samme bedsteforældrepar.

[4] Under sagsbehandling lagde det administrative organ den ovennævnte indstilling fra videnskabsrådet til grund og nægtede at meddele dispensation. Appellanten påklagede denne afgørelse. Appellanten gjorde især gældende, at den i afgørelsen anvendte definition af avlsdyrbestand var forkert. Ifølge appellanten bestod avlsdyrbestanden udelukkende af et forældrepar og dets afkom, hvorfor det administrative organ slet ikke burde have undersøgt bedsteforældreparrets afstamning. Den administrative klageinstans (som er indstævnte i henhold til nationale forskrifter) var ikke enig med denne argumentation. Klageinstansen antog, at det var af afgørende betydning for bedømmelse af den måde, hvorpå avlsdyrbestanden blev anskaffet, hvorledes det første formerende par var blevet anskaffet. Appellanten havde imidlertid aldrig tilkendegivet parrets afstamning, hvorfor dispensationen ikke kunne meddeles.

[5] Derefter indbragte appellanten indstævntes afgørelse for Krajský soud v Hradci Králové (den regionale ret i Hradec Králové).

[6] Den regionale ret frifandt indstævnte. Den regionale ret fandt primært, at handelen med papegøjer af arten *Anodorhynchus* var forbudt og kun måtte tillades i ganske særlige tilfælde. Betingelserne for dispensation [fra handelsforbuddet] fremgår af artikel 54 i Kommissionens forordning (EF) nr. 865/2006. Betingelserne skal være **[org. s. 3]** opfyldt kumulativt og ansøgeren skal over for det administrative organ godtgøre, at betingelserne er opfyldt, således at den faktiske og den retlige status skal være fastslået med sikkerhed. I nærværende sag er tvistens genstand opfyldelse af betingelsen i forordningens artikel 54, stk. 2, som foreskrev, at ansøgeren skal godtgøre, at (1) avlsdyrbestanden var anskaffet i overensstemmelse med den på erhvervelsesdatoen gældende lovgivning samt (2) [...] på en måde som ikke skader de pågældende arters overlevelse i naturen. Efter rettens opfattelse havde appellanten hverken opfyldt den ene eller den anden af disse to betingelser, eftersom det i henhold til det administrative organs udførlige sagsfremstilling var blevet fastslået, at bedsteforældreparret var blevet indført i Den Tjekkiske Republik i juni 1993 under helt usædvanlige omstændigheder. På daværende tidspunkt gjaldt i Den Tjekkiske Republik allerede Washingtonkonventionen/CITES (Den Tjekkiske og Slovakiske Føderative Republik tiltrådte konventionen d. 18.5.1992), som blev gennemført i national lovgivning fra d. 1. juni 1992 ved zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (lov nr. 114/1992 om beskyttelse af natur og landskab), og fra den 1. april 1997 i kraft af zákon č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů (lov nr. 16/1997 om betingelser for import og eksport for truede arter). I lyset af gennemførelsesbestemmelser til Washingtonkonventionen/CITES var det hermed tilladt at undersøge afstamningen af avlsdyrbestanden helt tilbage til et bedsteforældrepar. Avlsdyrbestanden, således som den er defineret i Kommissionens forordning (EF) nr. 865/2006, består hermed af alle tre generationer, eftersom det handler om dyr, der gennem opdræt på Den Tjekkiske Republiks territorium anvendes til reproduktion.

[7] Appellanten har iværksat appel til prøvelse af den regionale rets dom til Nejvyšší správní soud (øverste domstol i forvaltningsretlige sager). Appellanten har gjort gældende, at den regionale rets retsopfattelse, hvorefter avlsdyrbestanden består af de pågældende enheder samt disses forældre og bedsteforældre, eftersom der er tale om dyr, der gennem opdræt på Den Tjekkiske Republiks territorium anvendes til reproduktion, er forkert. På dette grundlag udledte den regionale ret, at de administrative organer var beføjede til at kræve, at afstamningen for så vidt angår bedsteforældreparret blev godtgjort. Ifølge appellanten pålægger en sådan fortolkning denne en uforholdsmæssig bevisbyrde. Først og fremmest er fortolkningen dog forkert, fordi avlsdyrbestanden i den citerede forordnings forstand omfattede alle dyr, der indgår i appellantens avlsbedrift, som anvendes til reproduktion (dvs. ikke forfædre til disse dyr fra andre avlsbedrifter, eventuelt fra andre opdrættere, og bedsteforældreparret var netop sådanne forfædre). Appellanten har støttet denne konklusion på artikel 1, stk. 3 i Kommissionens forordning (EF) nr. 865/2006, som foreskriver, at »»avlsdyrbestanden« [er] alle

dyr, der gennem opdræt anvendes til reproduktion«. Ifølge appellanten kan definitionen hermed omfatte en hvilken som helst avlsbedrift i Den Tjekkiske Republik, dog altid kun den ene specifikke. Appellanten selv erhvervede forældreparret lovligt, og der var derfor tale om et uhensigtsmæssigt indgreb i appellants ejendomsret og berettigede forventninger.

[8] Indstævnte har i appelsvarskriftet taget til genmæle mod appellants anbringende angående fortolkningen af begrebet avlsdyrbestand. Indstævnte har henvist til ordlyden af artikel 54, stk. 2, i Kommissionens forordning (EF) nr. 865/2006, der anvender udtrykket avlsdyrbestand, der er »anskaffet« i overensstemmelse med gældende lovgivning. Anskaffelsesbegrebet henviser således klart til fortiden og henviser utvetydigt til begyndelsen af en avlslinje. Eftersom bedsteforældrene til papegøjerne, som appellants ansøgning vedrørte, med en stor sandsynlighed var blevet anskaffet på ulovlig vis, kan det ikke over for det administrative organ, efter samråd med videnskabsrådet, gøres gældende, at den måde, hvorpå avlsdyrbestanden var anskaffet, var lovlig. Indstævnte har i øvrigt gjort gældende, at definitionen af avlsdyrbestand er af sekundær betydning, idet den måde, hvorpå avlsdyrbestanden er blevet anskaffet, skal tillægges primær betydning.

[9] Angående bevisbyrden har indstævnte henvist til det generelle forbud mod handel med disse dyr. Af denne grund bør alle undtagelser fortolkes indskrænkende. Indehaveren er ikke til brug for avl forpligtet til at godtgøre bedsteforældreenheders afstamning. Denne pligt opstår først, når indehaveren agter at handle med de efterfølgende generationer. For at opnå dispensation er videnskabsrådets indstilling afgørende, og videnskabsrådet – i overensstemmelse med fast praksis – undersøgte bedsteforældres afstamning, hvilket er i overensstemmelse med den praksis, der er almindelig inden for EU. Den modsatte opfattelse, der støttes af appellanten, ville føre til en for nem lovliggørelse af avl anskaffet med udgangspunkt i enheder indhentet fra naturen. De ville nemt tjene til anskaffelse af dyreavl, således at disses efterfølgende generationer uden besvær ville kunne handles med. For så vidt angår formålet med Washingtonkonventionen/CITES har indstævnte anerkendt, at der er visse fordele ved lovlige avl (presset på anskaffelse af enheder fra naturen mindskedes herved), men der skal under alle omstændigheder være tale om dyr, der er anskaffet i overensstemmelse med gældende ret. For så vidt angår ejendomsretten har indstævnte gjort gældende, at det ikke er noget tvindende hensyn, og at indstævnte ikke bestrider konklusionen for så vidt angik den legale adkomst til bedsteforældreenhederne eller de papegøjer, som appellants ansøgning vedrørte. Appellants ejendomsret er således ikke blevet tilsidesat som sådan; den er dog underkastet visse betingelser.

[Org. s. 4] II. EU-retlige forskrifter og nationale forskrifter som finder anvendelse i nærværende sag

[10] De grundlæggende principper om miljøbeskyttelse i EU er reguleret i primær ret. Ifølge artikel 191, stk. 2, TEUF tager Unionens politik på

miljøområdet sigte på et højt beskyttelsesniveau under hensyntagen til de forskelligartede forhold, der gør sig gældende i de forskellige områder i Unionen. Den bygger på forsigtighedsprincippet og princippet om forebyggende indsats, princippet om indgreb over for miljøskader fortrinsvis ved kilden og princippet om, at forureneren betaler.

[11] Ikke desto mindre har EU-lovgivningen overtaget de principper for handelen med truede arter, der følger af Washingtonkonventionen/CITES. Grundlæggende principper i Washingtonkonventionen/CITES er blevet gennemført ved Rådets forordning (EF) nr. 338/97 (herefter »**forordningen om beskyttelse af vilde dyr og planter**«). Ifølge forordningens artikel 8, stk. 1, er handelen med dyr opført i bilag A (i medfør af forordningens artikel 3, stk. 1, svarer bilag A til liste I til Washingtonkonventionen/CITES). Disse dyr er også papegøjer af arten *Anodorhynchus*.

[12] Forbuddet er imidlertid ikke absolut og der kan meddeles dispensation på ét ud af flere grundlag nævnt i artikel 8, stk. 3, i forordningen om beskyttelse af vilde dyr og planter. I lyset af de forelagte spørgsmål har dispensationsmuligheden nævnt i den påberåbte bestemmelses litra d) afgørende betydning:

»3. Der kan under iagttagelse af bestemmelserne i anden fællesskabslovgivning om beskyttelse af vilde dyr og planter gives dispensation fra de i stk. 1 omhandlede forbud ved, at styrelsesrådet i den medlemsstat, hvor enhederne befinder sig, i hvert enkelt tilfælde udsteder et certifikat herom, hvis:

[Udelades]

d) enhederne af en dyreart er født og opdrættet i fangenskab eller kunstigt opformerede enheder af en planteart eller er dele eller produkter af sådanne enheder [udelades]«.

[13] Mere detaljerede betingelser for at give dispensationer er beskrevet i Kommissionens forordning (EF) nr. 865/2006 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 338/97 (herefter »**gennemførelsesforordningen**«). Meddelelse af dispensationer i medfør af artikel 8, stk. 3, i forordningen om beskyttelse af vilde dyr og planter er blevet nærmere konkretiseret i gennemførelsesforordningens artikel 59, stk. 2:

»2. Den i artikel 8, stk. 3, litra d), i forordning (EF) nr. 338/97 omhandlede dispensation for enheder gives kun, såfremt ansøgeren over for det kompetente styrelsesråd, der rådfører sig med et kompetent videnskabsråd, har godtgjort, at betingelserne i artikel 48 i nærværende forordning er opfyldt, og at de pågældende enheder er født og opdrættet i fangenskab eller kunstigt opformeret i overensstemmelse med artikel 54, 55 og 56 i nærværende forordning«.

[14] I lyset af den ovennævnte bestemmelse er det også først og fremmest gennemførelsesforordningens artikel 54, som har betydning i den nærværende sag (artikel 48 indeholder alene en generel regel angående certifikater for

dispensation, mens artikel 55 giver myndigheder kompetence til prøvelse af enheders afstamning ved hjælp af vævsanalyse, og artikel 56 vedrører planter) og især artikel 54, stk. 2, hvorom de tjekkiske administrative organer er af den opfattelse, at det ikke er blevet godtgjort, at betingelserne i bestemmelsen er blevet opfyldt:

»Artikel 54

Enheder født og opdrættet i fangenskab

Medmindre andet fremgår af artikel 55, betragtes enheder af dyrearter kun som født og opdrættet i fangenskab, såfremt et kompetent styrelsesråd i samråd med et kompetent videnskabsråd i den pågældende medlemsstat finder det godtgjort, at følgende kriterier er opfyldt:

1) enheden er, eller stammer fra, afkom, der er født eller på anden måde frembragt i et kontrolleret miljø af en af følgende:

a) forældre, der har parret sig eller på anden måde overført gameter i et kontrolleret miljø, hvis reproduktionen sker seksuelt

b) forældre, der befandt sig i et kontrolleret miljø, da udviklingen af afkommet begyndte, hvis reproduktionen sker aseksuelt.

[Org. s. 5] 2) Avlsdyrbestanden er anskaffet i overensstemmelse med den på erhvervsdatoen gældende lovgivning og på en måde, som ikke skader de pågældende arters overlevelse i naturen.

3) Avlsdyrbestanden opretholdes uden forøgelse fra naturen, bortset fra lejlighedsvis tilføjelse i overensstemmelse med de gældende retsfor skrifter på en måde, som ikke skader de pågældende arters overlevelse i naturen, af dyr, æg eller gameter og kun med henblik på et eller flere af følgende formål:

a) for at undgå eller begrænse ødelæggende indavl i et omfang, der bestemmes af behovet for nyt genetisk materiale

b) for at afhænde konfiskerede dyr i overensstemmelse med artikel 16, stk. 3, i forordning (EF) nr. 338/97 eller

c) undtagelsesvis til brug som avlsdyrbestand

4) Avlsdyrbestanden har selv frembragt afkom af anden eller efterfølgende generationer (F2, F3 osv.) i et kontrolleret miljø, eller avlsdyrbestanden forvaltes på en måde, som har vist sig at være pålidelig med hensyn til at kunne frembringe andengenerationsafkom i et kontrolleret miljø«.

[15] Definitionen af avlsdyrbestanden fremgår af gennemførelsesforordningens artikel 1, stk. 3: »avlsdyrbestand«: alle dyr der gennem opdræt anvendes til reproduktion«.

[16] Den nationale lovgivning finder anvendelse i sagen i begrænset omfang og primært angiver den de administrative organer, som skal anvende den ovennævnte EU-ret. Hvilke myndigheder der er tale om, fremgår af zákon č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy (lov nr. 100/2004 om handel med truede arter). I henhold til lovens § 3, stk. 3 er krajský úřad (den regionale forvaltning, Den Tjekkiske Republik) kompetent til at meddele dispensation fra forbuddet mod at foretage visse handelsaktiviteter [med de truede arter]. I henhold til lovens § 27 er Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky (styrelsen for beskyttelse af Den Tjekkiske Republiks naturmiljø og landskab, Den Tjekkiske Republik), som er en statslig organisationsenhed, oprettet af Ministerstvo životního prostředí (miljøministeriet), som er det videnskabsråd som er beskrevet i de ovennævnte forordninger samt i Washingtonkonventionen/CITES. Krajský úřad (den regionale forvaltning) optrådte herved som et administrativt organ, sådan som beskrevet i det foregående afsnit, og med udgangspunkt i en indstilling formuleret af Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky (styrelsen for beskyttelse af Den Tjekkiske Republiks naturmiljø og landskab) traf den forvaltningsretlige enhed afgørelse i første instans. I henhold til almindelige regler for den tjekkiske forvaltningsproces har man ret til at klage over afgørelsen til Ministerstvo životního prostředí (miljøministeriet), hvor ministeriet handlede som en forvaltningsklageinstans og repræsenterede de administrative organer ved forvaltningsdomstolene.

III. Gennemgang af de forelagte præjudicielle spørgsmål

[17] Under behandling af appelsagen er Nejvyšší správní soud (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) af den opfattelse, at sagen først og fremmest angår fortolkning af EU-retten, at der ikke er praksis fra Domstolen om emnet, og at der ikke er tale om en problemstilling, som kan løses ved formålsfortolkning, således at der ikke herskede begrundet tvivl om fortolkningen (jfr. Domstolens dom af 6.10.1982, C[IL]FIT, sag 283/81, [EU:C:1982:335]). Nejvyšší správní soud (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) er hermed forpligtet til at angive anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF.

[18] Nejvyšší správní soud (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) skal indledningsvis henvise til, at der mellem sagens parter hverken er uenighed om bedsteforældregenerationens problematiske oprindelse, eller om forældreparrets fødsel i 2000 i fangskab i Den Tjekkiske Republik, og at der tillige er enighed om appellants lovligt køb af forældreparret. Imidlertid »belaster« bedsteforældreenhedernes problematiske oprindelse efter indstævntes opfattelse de efterfølgende generationer, mens dette »stigma« ifølge appellanten bortfaldt på tidspunktet for appellants overtagelse af enhederne til hendes egne avl. På den anden side har appellanten hverken bestridt den retlige bedømmelse, hvorefter Washingtonkonventionen/CITES og andre bestemmelser som henviser til konventionen, finder anvendelse på bedsteforældreparret, eller de for appellanten ugunstige virkninger af disse bestemmelsers anvendelse på bedsteforældreparret. Appellanten har imidlertid gjort gældende, at virkningerne ikke kan vedrøre hendes enheder, og har fremført to argumenter til støtte herfor. For det første

henvises til fortolkning af begrebet avlsdyrbestand, som efter appellansens opfattelse alene omfatter de denne tilhørende enheder, hvorfor de administrative organer overhovedet ikke burde have taget bedsteforældrenes oprindelse i betragtning. Det andet argument tager udgangspunkt i appellansens begrundede forventninger. Appellanten erhvervede enhederne på lovlig vis [org. s. 6], og appellanten var selv på tidspunktet for papegøjernes erhvervelse ikke i tvivl om bedsteforældreparrets oprindelse, idet parret var blevet tilbageleveret til ejeren i kraft af en retsafgørelse.

[19] Fortolkning af avlsdyrbestand-begrebet ligger til grund for Nejvyšší správní souds (den øverste domstol i forvaltningsretlige sager) første præjudicielle spørgsmål. Appellansens argumentation tager udgangspunkt i sproglig fortolkning af gennemførelsesforordningens artikel 1, stk. 3, hvorefter bestemmelsen omfatter alle enheder, der gennem opdræt anvendes til reproduktion. Til gengæld peger indstævnte på det generelle forbud mod handel med disse papegøjer og de negative konsekvenser, herunder en for nem lovliggørelse af opdræt anskaffet ved brug af enheder af tvivlsom oprindelse (det ville være nok til at »gennembryde« grænsen ved blot at sælge afkom). Nejvyšší správní soud (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) anser definitionen af avlsdyrbestand som forholdsvis entydig og er på dette punkt tilbøjelig til at give appellanten medhold. På den anden side tillægger den forelæggende ret ikke definitionen af avlsdyrbestand (se gennemgang af de øvrige præjudicielle spørgsmål nedenfor) en overdreven betydning. Opmærksomheden skal imidlertid henledes på de enkelte præjudicielle spørgsmåls struktur. Skulle Domstolen tiltræde den brede definition på avlsdyrbestand således, at et bedsteforældrepar af »tvivlsom« oprindelse er omfattet af definitionen, vil det andet spørgsmål være uden betydning. Samtidig vil en sådan besvarelse ikke gøre det tredje spørgsmål mindre betydningsfuldt. [udelades]

[20] Skulle Domstolen omvendt tiltræde den snævre fortolkning af begrebet avlsdyrbestand, således at et bedsteforældrepar ikke er omfattet af definitionen heraf, ønskes det andet præjudicielle spørgsmål besvaret. På grundlag af videnskabsrådets indstilling nægtede de administrative organer at meddele dispensation til appellanten under henvisning til gennemførelsesforordningens artikel 54, stk. 2, hvorefter »anskaffelse« af avlsdyrbestanden skal undersøges. Appellanten knytter anskaffelsen af avlsdyrbestanden med erhvervelsen af forældregenerationsenhederne, som skete i overensstemmelse med betingelserne i gennemførelsesforordningens artikel 54, stk. 2 (i overensstemmelse med gældende ret og på en måde, som ikke skader de pågældende arters overlevelse i naturen). Indstævnte bestrider ikke, at appellanten på en lovlig vis har erhvervet forældreparret. Ikke desto mindre bør »anskaffelsen« henføres til begyndelsen af avlslinjen.

[21] Nejvyšší správní soud (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) mener, at der er to mulige fortolkninger. På den ene side kan »anskaffelse« fortolkes med henvisning til undersøgelsen af avlslinjen for de papegøjer, som ansøgningen vedrører. En sådan fortolkning ville formentlig være også relevant ved en mere

kompleks udlægning, idet fortolkningen hindrer en for nem lovliggørelse af »tvivlsom« avl ved (for eksempel fingeret) overdragelse, dvs. en situation, hvor opdrætteren overdrager enheder til en anden person, der (reelt eller blot som »fiktiv« indehaver) sørger for reproduktion af de efterfølgende generationer, samtidig med, at det medfører bortfald af »stigmaet« på enhedernes afstamning. Til gengæld kan den nu gældende lovgivning være til hinder for en sådan fortolkning. På nuværende tidspunkt er det ikke muligt i EU på en behørig vis at erhverve enheder af arter opførte i bilag A til forordningen om beskyttelse af vilde dyr og planter uden at opnå dispensation. Det medfører, at ingen »fiktiv« overdragelse i EU er mulig, fordi det kræver en dispensation, som ingen ville have udstedt i sådan situation. Undersøgelse af begyndelsen af en avlslinje har ikke nogen praktisk betydning i EU og ud fra et systematisk synspunkt kan en fortolkning, der knytter »anskaffelse« udelukkende til en specifik bestand nemmere tiltrædes. En sådan betragtning ville utvivlsomt have den positive virkning, at den ville finde anvendelse på atypiske tilfælde som i nærværende sag. Appellanten erhvervede lovligt papegøjerne i perioden forud for Den Tjekkiske Republiks tiltrædelse til EU, da det ikke var nødvendigt at opnå dispensation med henblik på at erhverve enhederne på det nationale område, hvorfor appellanten havde en berettiget forventning, som vil blive tilsidesat ved en anden fortolkning. Såfremt det første fortolkningsforslag til grund, skal man endvidere overveje, hvor langt tilbage i fortiden anskaffelse af avlsdyrbestanden skal undersøges, idet det kan pålægge indehavere af beskyttede dyr direkte urealistiske krav. I nærværende sag er der som bekendt tale om en situation, hvor den angiveligt illegale erhvervelse af bedsteforældreparret fandt sted mere end 20 år forud for, at de vurderede enheder blev født, og hvor såvel bedsteforældre- og forældreparrene ejedes lovligt.

[22] Det tredje præjudicielle spørgsmål angår adgangen til at undersøge eventuelle individuelle forhold og i så tilfælde hvilken type forhold, der skal tages i betragtning. Der er mellem appellanten og de administrative organer ikke uenighed om, at der ikke fandt sted »fiktiv« overdragelse af enheder i sagen, og at erhvervelsen af forældreparret i 2000 var lovlig. I den sammenhæng skal der gøres opmærksom på, at selv om Washingtonkonventionen/CITES dengang gjaldt i Den Tjekkiske Republik [org. s. 7], idet konventionen blev gennemført i den nationale lovgivning ved zákon č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů (lov nr. 16/1997 om betingelser for import og eksport af truede arter), krævede loven ikke, at der skulle udstedes certifikater i medfør af Washingtonkonventionen/CITES i relation til overdragelse [af enheder] inden for landets grænser. I det tilfælde fandt »blot« en offentlig kontrol af enheder sted og disses registrering. Den nationale lovgivning var i overensstemmelse med Washingtonkonventionen/CITES, som primært har til formål at sikre regulering af international handel. Imidlertid tillader artikel XIV i Washingtonkonventionen/CITES konventionens parter at vedtage strengere regler, hvilket den strengere regulering i EU er et eksempel på, idet EU-retten kræver udstedelse af et certifikat selv i tilfælde af overdragelse inden for EU og inden for den pågældende medlemsstat. Ikke desto mindre har det EU-retlige retsgrundlag

været gældende i Den Tjekkiske Republik siden indtrædelsen i EU den 1. maj 2004, mens overtagelsen af forældreparret fandt sted i 2000.

[23] Appellanten kunne herved fra 2000 have en berettigede forventning om, at appellanten ville kunne handle med det eventuelle afkom i det mindste inden for Den Tjekkiske Republiks grænser, men formentlig også på det internationale niveau (det administrative organs daværende indstilling gav ikke grund til usikkerhed om muligheden for at opnå dispensation i medfør af Washingtonkonventionen/CITES i relation til afkommet). Den omstændighed, at bedsteforældreparret var blevet tilbageleveret til daværende indehaver i 1996 i kraft af forvaltningsdomstolens afgørelse har også væsentlig betydning. I øvrigt understreger appellanten, at dennes avl har en positiv virkning på miljøet. Efter appellants opfattelse vil markedsføring af enheder opdrættet i fangenskab svække efterspørgsel på ulovligt køb af enheder fanget i naturen. Indstævnte afviser dog denne argumentation og har henvist til det i artikel 8, stk. 1 i forordningen om beskyttelse af vilde dyr og planter nævnte generelle forbud mod handelen med dyr tilhørende den omhandlede art og dermed behovet for en snæver fortolkning af undtagelser.

[24] Såfremt dispensationen nægtes, skal man også tage beskyttelsen af ejendomsretten i medfør af artikel 17 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder i betragtning. Af de rettigheder, som ejendomsretten består af, har appellanten alene råderetten over papegøjerne tilbage. Appellanten må godt besidde disses afkom, men end ikke over afkommet kan appellanten råde retmæssigt. Endelig er der mellem appellanten og de administrative organer ikke uenighed om de strenge retlige virkninger af nægtelse af dispensation. Ikke desto mindre har appellanten gjort gældende, at virkningerne er urimelig strenge i lyset af de ovenfor beskrevne særlige omstændigheder, som efter appellants opfattelse bør tages i betragtning, herunder sænket efterspørgsel på papegøjer. Der stammer fra naturen, som »markedsføring« af den pågældendes papegøjer ville føre til. Indstævnte har til gengæld gjort gældende, at reguleringens skrappe virkninger i forhold til appellanten er udtryk for effekten af den korrekte anvendelse af disse bestemmelser.

[Udelades]